

Delårsrapport

Januari-Juni 2019

Folksam ömsesidig livförsäkring

2019

Folksam

Innehållsförteckning

Kommentarer till delårsrapport	3
Nyckeltal	9
Finansiella rapporter	
Resultaträkning i sammandrag	10
Rapport över totalresultat	11
Balansräkning i sammandrag	12
Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag, koncern	13
Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag, moderföretag	14
Kassaflödesanalys i sammandrag	15
Noter till de finansiella rapporterna i sammandrag	
Not 1 Redovisningsprinciper	16
Not 2 Intäkter från avtal med kunder	18
Not 3 Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag	19
Not 4 Ställda säkerheter, Eventualförpliktelser och Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen.	23
Not 5 Transaktioner med närstående	24
Not 6 Tvister	24
Not 7 Väsentliga händelser efter balansdagen	24
Delårsrapportens undertecknande	24

Kommentarer till delårsrapport

Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med organisationsnummer 502006–1585, avger härmed delårsrapport för perioden 2019-01-01 - 2019-06-30.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

Folksam Liv är moderföretag i Folksam Liv-koncernen. Koncernen omfattar det helägda försäkringsdotterföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam Fondförsäkring) och det helägda dotterföretaget Folksam Service AB. I koncernen ingår även de ej vinstutdelande försäkringsföretagen KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring) och KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring). De företagen är verksamma under varumärket KPA Pension där försäkringsholdingföretaget KPA AB är moderföretag och är delägt av Folksam Liv. KPA Pension omfattar även KPA Pensionservice AB. Ytterligare ett delägt försäkringsföretag är Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) under varumärket Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkring).

Innehav i företag som är verksamma i andra branscher såsom fastigheter och energi framgår av not 18 Aktier och andelar i koncernföretag, not 19 Aktier och andelar i intresseföretag och not 20 Moderföretagets andelar i intresseföretag i årsredovisningen för 2018. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Folksam Liv är ett ömsesidigt och därmed kundägt företag. Istället för att dela ut vinsten till aktieägare går den tillbaka till kunderna.

Verksamhet Folksam Liv med dotter- och intresseföretag

Folksam Liv bedriver liv- och skadeförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Företaget erbjuder tjänstepension och långsiktigt sparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt gruppörsäkring och annan personriskförsäkring. Koncernens verksamhet bedrivs endast i Sverige.

KPA-företagen bedriver verksamheten under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommun- och landstingssektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda.

Folksam Liv och KPA Pension erbjuder bland annat traditionell livförsäkring till kunderna. Traditionell livförsäkring lämpar sig för långsiktigt pensionssparande och innebär att kunden ger Folksam förtroendet att förvalta kapitalet. Folksams kapitalförvaltning investerar kapitalet ansvarsfullt i en väl sammansatt portfölj bestående av räntebärande papper, aktier, fastigheter och specialplaceringar.

Folksam LO Fondförsäkring är inriktat mot kollektivavtalade tjänstepensioner och omfattar i huvudsak administration och förvaltning av pensionsmedel som avsätts enligt pensionsöverenskommelsen mellan SAF och LO.

Folksam Fondförsäkring bedriver fondförsäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder.

Eftersom Folksam Liv är kundägt går allt överskott tillbaka till kunderna. Överskottet fördelas löpande till kunder med traditionell försäkring genom återbäringsräntan, men det fördelade överskottet är dock inte garanterat. Överskottshanteringen innebär att Folksam Liv inte fördelar allt överskott till kunderna utan behåller en buffert (kollektiv konsolidering) i syfte att jämna ut svängningarna på de finansiella marknaderna och för att kunna ge kunderna en stabil återbäringsränta över tid. KPA Pensions kunder tar istället del av överskott genom en avkastningsränta vilket innebär att allt över- och underskott fördelas löpande till kunderna. Traditionell livförsäkring har en trygg garanti i botten som byggs upp av varje inbetalning (premie).

Folksam erbjuder även sparande i fondförsäkring inom Folksam Liv, Folksam Fondförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och Folksam LO Fondförsäkring. Fondförsäkring innebär att kunden själv bestämmer risknivån på sitt sparande genom att välja vilka fonder kapitalet ska investeras i.

Väsentliga händelser första halvåret 2019

Verksamhet och affär

På stämman den 11 april 2019 valdes Britta Lejon in i styrelsen. Folksam's personalorganisationer har förändrat sin representation i styrelsen genom att Ann-Charlotte Tollqvist (suppleant, arbetstagarrepresentant) ersatte Anneli Ersson. Björn Siljeholm utsågs av stämman till ny kundombudsman för Folksam Liv.

Jonas Nordling avgick från styrelsen den 1 februari 2019 på egen begäran.

Folksam Liv höjde återbäringsräntan både för tjänstepension och övrig livförsäkring den 1 juni. Höjningen för övrig liv var från 4 till 5 procent och för tjänstepension från 3 till 4 procent.

Pernilla Glad är nyutträd chef Människor och Miljöer och medlem i koncernledningen. Hon ersätter Harriet Pontán som gått i pension.

Jens Wikström utsågs i juni till ny chef Marknad och Försäljning, tillika medlem i koncernledningen. Jens Wikström ersätter Per Ardehed som lämnar koncernen.

Folksam har tecknat avtal med förmedlaren Söderberg & Partners om att bli ett valbart alternativ i företagets upphandling Småbolagsplan Modern, som riktar sig till kundföretag med 1 till 29 försäkringsbara anställda.

Kapitalförvaltning

I januari investerade Folksamgruppen i en blå och en grön obligation. Den ena obligationen gavs ut av Nordiska Investeringsbanken (NIB) och är en nordisk-baltisk blå obligation, Baltic Blue Bond, som går till investeringar för att hantera och skydda vattenresurser i Östersjöområdet. KPA Pension är den största tagaren inom Folksamgruppen, som investerade totalt 400 miljoner kronor. Den andra, med bolån som säkerhet, är en grön obligation och emitterades av SBAB. Folksamgruppens andel var 425 miljoner kronor. Folksam Livs investering uppgick till 176 miljoner kronor.

Folksamgruppen investerade 735 miljoner kronor i EQTs fjärde infrastrukturfond. Investeringen bidrar till att diversifiera försäkringsgruppens portföljer genom fortsatt fokus på infrastruktur. Folksam Livs del av investeringen uppgick till 336 miljoner kronor.

Folksamgruppen investerade den 20 mars 2019 exklusivt 2,8 miljarder kronor (300 MUSD) i en obligation, utgiven av Världsbanken, som fokuserar på matsvinn. Det är Världsbankens första obligation riktad mot FN:s hållbarhetsmål 12 om ansvarsfull produktion och konsumtion. Investeringen fördelade sig enligt följande: Folksam Liv 1 246 miljoner kronor (133 MUSD), Folksam Sak 375 miljoner kronor (40 MUSD), KPA Pension 1 189 miljoner kronor (127 MUSD).

Folksamgruppens livbolag, Folksam Liv och bolag inom KPA Pension, rapporterade den 7 maj att antalet innehav i de utländska aktieportföljerna halverades och därmed minskade aktieplaceringarnas koldioxidavtryck med 20 procent. Värdet av den utländska aktieportföljen uppgår till omkring 80 miljarder kronor och antalet innehav efter förändringen är cirka 500 stycken.

KPA Pensionsförsäkring förvärvade den 5 maj en nybyggd kontorsfastighet av Fabege för 1 608 miljoner. Köpet är ett led i att öka KPA Pensions fastighetstillgångar.

Folksamgruppen investerade i juni drygt 200 miljoner kronor i batteriutvecklaren Northvolt för byggandet av Northvolt Ett i Skellefteå. Northvolt Ett blir Europas första storskaliga fabrik för tillverkning av hållbara batterier. Full produktion beräknas till 2021. Investeringen fördelar sig med 1/3 vardera mellan Folksam Liv, Folksam Sak och KPA Pension.

Ekonomisk översikt

Under första halvåret 2019 betalade kunderna in 28,1 (27,5) miljarder kronor i premier inom liv- och fondförsäkring till Folksam Liv med dotterföretag. Folksam hade därmed en fortsatt tillväxt både i total volym och inom nyteckning.

Koncernen

Folksam Liv-koncernen består av helägda dotterföretagen Folksam Fondförsäkring och Folksam Service AB som konsolideras fullt ut i resultat- och balansräkningen. I koncernen ingår även företagen KPA AB med tillhörande dotterföretag samt Folksam LO Fondförsäkring, dessa konsolideras som intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i Folksam Liv-koncernen då bestämmande inflytande enligt IFRS 10 inte bedöms föreligga. Se även avsnittet Ägarförhållanden och koncernstruktur.

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt, hänförligt till företag som konsolideras, uppgick till 6 633 (5 247) miljoner kronor.

Premieinkomsten och premieintäkten sammantaget i den konsoliderade koncernen uppgick till 6 180 (5 507) miljoner kronor. Ökningen kom både från kollektivavtalad tjänstepension, individuell tjänstepension samt privat pensionssparande. Ökad försäljning inom både egen och förmedlad kanal har bidragit till den ökade volymen. Kapitalavkastningen var högre i år och uppgick till 11 537 (7 538) miljoner kronor och var

den största förklaringen till det förbättrade resultatet. Försäkringsersättningarna låg i nivå med föregående år och uppgick till -3 743 (-3 621) miljoner kronor. Förändring av livförsäkringsavsättningarna uppgick till -7 049 (-3 508) miljoner kronor. Ökningen av avsättningarna kom från ett positivt kassaflöde samt en räntekurva som minskade. Räntekurvan minskade mer i år än motsvarande period föregående år vilket gav något högre avsättningar. Utfall för driftskostnaderna var -767 (-874) miljoner kronor. Det lägre utfallet kom till stor del från lägre kostnader för utveckling då det var fler regulatoriska satsningar som drev kostnader föregående år.

Placeringsstillgångarna i den konsoliderade koncernen ökade till 197 214 (192 609) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångarna ökade till 44 797 (44 328) miljoner kronor.

Moderföretaget

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 6 606 (4 995) miljoner kronor. Det starka resultatet var till stor del en följd av god kapitalavkastning. Totalavkastningen var högre första halvåret i år jämfört med motsvarande period föregående år vilket påverkade kapitalavkastningen positivt.

Premieinkomst och premieintäkt

Premieinkomsten och premieintäkten uppgick sammantaget till 6 173 (5 493) miljoner kronor. Ökningen under första halvåret 2019 kom från ett ökat antal avtal inom kollektivavtalad tjänstepension och ökning från sparande inom individuell tjänstepension samt privat pensionssparande som ökade på grund av en högre försäljning inom både egen och förmedlad kanal.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningarna efter avgiven återförsäkring i moderföretaget uppgick till -3 725 (-3 604) miljoner kronor. Försäkringsersättningarna är ungefär på samma nivå som motsvarande period föregående år.

Livförsäkringsavsättningar

Förändring av livförsäkringsavsättningarna i moderföretaget uppgick till -7 049 (-1 742) miljoner kronor. Ett positivt kassaflöde både inom kollektivavtalad tjänstepension, individuell tjänstepension och privat pensionssparande bidrog till ökade avsättningar. Räntekurvan minskade under perioden vilket även gav en ökning av de försäkringstekniska avsättningarna. Räntekurvan minskade mer i år än motsvarande period föregående år och hade därmed en större effekt på avsättningarna.

Driftskostnader

Driftskostnaderna i moderföretaget minskade och uppgick till -511 (-604) miljoner kronor. Minskningen kom till stor del från lägre kostnader för utveckling då föregående år hade flera regulatoriska satsningar som drev kostnader. Förvaltningskostnadsprocenten i moderföretaget uppgick till 0,6 (0,6) procent.

Solvensgrad, kollektiv konsolidering och återbäring

Solvensgrad

Solvensgraden i moderföretaget ökade något från årets början och uppgick till 164 (163) procent. Solvensgraden beskriver hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna. Folksam Livs starka solvens är en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvaltad kapital.

Kollektiv konsolidering

Den kollektiva konsolideringen per den 30 juni 2019 uppgick för premiebestämda försäkringar till 117,9 (120,0) procent och för förmånsbestämda försäkringar till 181,4 (179,1) procent. Den kollektiva konsolideringen beskriver förhållandet mellan företagets tillgångar och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och inte garanterade åtaganden.

Återbäring

Återbäring till kunderna tas från de överskott som uppstår inom företaget och som inte krävs för att hålla nödvändigt riskkapital. Återbäring kan ges i form av till exempel premierabatter, tilläggsbelopp eller värdesäkring.

Inom premiebestämd sparförsäkring allokeras överskottet till försäkringarna men är en del av konsolideringskapitalet tills det betalas ut som tilläggsbelopp. De preliminärt allokerade beloppen påverkar inte årets resultat- och balansräkning. Vid utbetalning påverkas balansräkningen genom motsvarande minskning av konsolideringskapitalet. Till och med juni 2019 betalades 1 182 (1 097) miljoner kronor ut som tilläggsbelopp.

Rabatten för kollektivavtalade förmånsbestämda tjänstepensioner var kvar på samma nivå som föregående år och uppgick till 50 procent av premien.

För riskförsäkring kan överskott tilldelas genom avsättning till fond för återbäring och rabatter. Efter beslut av styrelsen kan utbetalning göras i form av premierabatter eller kontantutbetalningar. Förändringar i fond för tilldelad återbäring påverkar resultat- och balansräkning. Under perioden betalades 240 (225) miljoner ut.

Kapitalförvaltning och avkastning

Folksam Livs investeringar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en god riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och specialplaceringar (onoterade tillgångar). Dessutom finns bolagsstrategiska innehav, främst dotterbolag.

Folksam Liv tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning. Detta innebär att samtliga tillgångar förvaltas utifrån ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

På grund av en fortsatt svag ekonomisk utveckling i Europa och därmed problem för Europeiska centralbanken att få upp inflationen till önskade nivåer, har ECB fortsatt med penningpolitiska stimulanser och låga styrräntor. Detta har påverkat Sverige och Riksbanken, som sänt signaler om senarelagda och lägre styrräntehöjningar de närmaste åren. Efter en period av god ekonomisk utveckling i USA kom under våren signaler om en svagare konjunktur och amerikanska centralbanken signalerade i juni att man såg en räntesänkning som mer sannolik än en räntehöjning. Sammantaget har detta resulterat i att de svenska räntorna, från extremt låga nivåer, sjunkit ytterligare. Den svenska femåriga statsobligationsräntan har till exempel sjunkit från cirka 0 procent till cirka -0,5 procent. Den svenska kronan har därmed försvagats under perioden.

Trots USA:s handelskrig mot Kina, Brexit-problematiken och en relativt svag konjunktur i framför allt Europa har utvecklingen på världens börser varit stabilt positiv. Aktiemarknadsutvecklingen har fått stöd framför allt av de sjunkande räntorna och fortsatt positiva bolagsrapporter. Den svenska börsen steg således med cirka 20 procent under första halvåret. Världsindex har stigit med cirka 18 procent i lokal valuta och genom den försvagade kronan har utvecklingen för internationella aktieportföljer varit cirka 21 procent omräknat till svenska kronor.

Fastighetsmarknaden har varit stabil under första halvåret med fortsatt något stigande marknadshyror för kontor och marginellt lägre direktavkastningskrav vid förvärv.

Folksam Liv förvaltar ett flertal portföljer med ett förvaltad kapital som vid halvårsskiftet uppgick till totalt 200 204 miljoner kronor. Av detta var cirka 54 procent placerat i räntebärande placeringar varav merparten utgivna av svenska staten samt kommuner, regioner och bostadsinstitut i Sverige. Totalt uppgick räntebärande placeringar till 108 855 miljoner kronor och durationen i den räntebärande placeringar var cirka 5 år. Aktieportföljen, bestående av noterade svenska och utländska aktier, stod för cirka 30 procent av det förvaltade kapitalet, motsvarande cirka 60 645 miljoner kronor. Folksam Liv äger bland annat en större post aktier i Swedbank som vid halvårsskiftet hade ett värde om 6 327 miljoner kronor. Fastigheter stod för drygt 9 procent av det förvaltade kapitalet och värdet uppgick till 18 800 miljoner kronor. Värdet på specialplaceringar var vid halvårsskiftet 6 993 miljoner kronor vilket motsvarade cirka 3,5 procent av det förvaltade kapitalet. Värdet på bolagsstrategiska innehav uppgick per halvårsskiftet till 4 911 miljoner kronor vilket utgjorde knappt 2,5 procent av det totalt förvaltade kapitalet.

Totalavkastningen för första halvåret 2019 på bolagets tillgångar uppgick till 6,8 (3,6) procent, motsvarande 12 869 (6 630) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Mot bakgrund av denna tillgångsfördelning förklaras periodens avkastning främst av en mycket god utveckling för aktier samt en god utveckling för fastigheter och specialplaceringar. Avkastningen på aktier uppgick till 15,4 (8,2) procent, för fastigheter 5,6 (5,2) procent, för specialplaceringar 4,7 (13,9) procent. Även räntebärande placeringar har haft en god avkastning och fortsatt fallande räntor gav en avkastning på 2,2 (0,2) procent

Totalavkastningstabell, Moderföretaget

	Ingående marknadsvärde		Utgående marknadsvärde		Totalavkastning	Totalavkastning %	Totalavkastning %
	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2018
Mkr	1 jan	30 jun	30 jun	30 jun	30 jun	30 jun	30 jun
Räntebärande placeringar	103 945	108 855	108 855	2 285	2,2	0,2	
Aktier	54 805	60 645	60 645	8 411	15,4	8,2	
Specialplaceringar	6 750	6 993	6 993	330	4,7	13,9	
Fastigheter	17 922	18 800	18 800	1 006	5,6	5,2	
Bolagsstrategiska innehav	4 073	4 911	4 911	837	20,6	2,1	
Summa	187 495	200 204	200 204	12 869	6,8	3,6	

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagens riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Folksam Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkringstagarkollektivet. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser vilka kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål benämns försäkringsrisker respektive finansiella risker. Risker kan även uppstå som följd av såväl politiska förändringar, innovationer, förändrad rättslig praxis som icke ändamålsenliga interna processer, rutiner och system och brott mot externa eller interna regler. Dessa risker ryms inom kategorin verksamhetsrisker.

Centralt i företagets riskfilosofi är att risker tas medvetet och att risktagandet styrs som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Styrelsens vid var tid fastställda riskkaptit är vägledande vid risktagande och företaget ska endast ta risker som förväntas addera sådant värde till kundnyttan att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte bedöms addera något värde begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Folksam Liv tar enbart risker inom områden där det finns ett tillräckligt stort kunnande och tillräcklig kapacitet för att hantera riskerna. Risktagandet i företaget styrs genom den formaliserade struktur som ges av företagets riskhanteringssystem.

En mer ingående beskrivning av de risker som företaget är exponerat mot samt hur dessa risker hanteras finns beskrivet i årsredovisningen för 2018 under not 2 Upplysningar om risker. Den riskbild samt riskhantering som beskrivs i årsredovisningen är i allt väsentligt oförändrad och inga väsentliga avvikelser har konstaterats under första halvåret 2019. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar. Flertalet har kommenterats i årsredovisningen för 2018. Årsredovisningen finns på www.folksam.se. Kommande regelverksförändringar kan komma att påverka företagets risker och riskhantering. Folksam Liv bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk.

Den 17 maj 2019 publicerades lagrådsremissen avseende ny reglering för tjänstepensionsföretag. Lagrådsremissen innehåller förslag som genomför EU:s andra tjänstepensionsdirektiv (IORP 2) och innefattar en helt ny reglering för tjänstepensionsföretag. Utöver de regler som följer av direktivet föreslås bland annat en förstärkt solvensreglering med ett riskbaserat kapitalkrav som motsvarar de krav som Finansinspektionen idag tillämpar i sin tillsyn över försäkringsföretag, det så kallade trafikljuset. Enligt den nuvarande tidsplanen ska en proposition med det slutliga förslaget läggas fram för riksdagen efter sommaren 2019. Regeringen har meddelat att de nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 december 2019. I avvaktan på att en slutlig lagstiftning träder i kraft tillämpar företaget den övergångsreglering i försäkringsrörelselagen som infördes i samband med genomförandet av Solvens II-direktivet i Sverige. Övergångsregleringen kommer enligt lagförslag att vara möjlig att tillämpa till utgången av 2022. Innan dess måste företaget antingen ombilda sig till ett tjänstepensionsföretag eller följa försäkringsregleringen enligt Solvens II fullt ut. Den 8 juli 2019 publicerade Finansinspektionen ett förslag till nya föreskrifter om tjänstepensionsverksamhet. Föreskrifterna genomför delar av andra tjänstepensionsdirektivet och kompletterar reglerna med nationella tillägg såsom det riskkänsliga kapitalkravet. Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 december 2019. Den nya tjänstepensionsregleringen kommer att få stor betydelse för hela tjänstepensionsbranschen. Företaget kommer att fortsätta att följa och analysera effekterna av den nya tjänstepensionsregleringen.

Standarden IFRS 9 Finansiella instrument trädde i kraft den 1 januari 2018 och ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Folksam har dock valt att tillämpa det tillägg till nuvarande tillämpad standard IFRS 4 Försäkringsavtal, som medger tillfälligt undantag från IFRS 9 för perioden 2018--2021. Analys pågår för att bedöma effekterna av IFRS 9.

I maj 2017 publicerade IASB standarden IFRS 17 Insurance Contracts som har föreslagits träda i kraft den 1 januari 2022. Denna standard är ännu ej antagen i EU. Standarden har varit omdebatterad och innebär stora förändringar i värdering och presentation av försäkringskontrakt. För att bemöta en del av de frågeställningar som standarden har väckt har IASB nu under sommaren 2019 gett ut en Exposure Draft med förslag till ändringar i IFRS 17. I Sverige tillämpas inte full IFRS i juridisk person. Styrande regler kring redovisning för försäkringsföretag finns bland annat i Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12). En tillämpning av IFRS 17 i juridisk person måste således ske på ett sådant sätt som är förenligt med svensk lagstiftning. Finansinspektionen har genomfört en förstudie kring IFRS 17 som en förberedelse inför deras kommande arbete med anpassningen av redovisningsföreskrifterna till den nya standarden. Detta föreskriftsarbete väntas inledas under 2020. Finansinspektionen har emellertid under juni månad kommit med ett uttalande där Finansinspektionen anger att man överväger att införa en två-årig implementeringstid av

redovisningsföreskrifterna för juridisk person och onoterade försäkringsföretags koncernredovisningar. Detta skulle innebära att Finansinspektionens föreskrifter skulle börja tillämpas senast för räkenskapsår som inleds 1 januari 2024. Finansinspektionen anger i samma uttalande att man även kommer att ompröva kravet på full IFRS i koncernredovisningen för onoterade försäkringsföretag. I vilken utsträckning IFRS 17 blir tillämplig på försäkringsföretagen i Folksam är därför ännu inte klart. Folksam Liv arbetar för närvarande med en förstudie som syftar till att analysera effekterna av den nya standarden och följer utvecklingen inom detta område.

Nyckeltal ¹⁾

Mkr	Koncernen		
	2019 30 jun	2018 30 jun	2018 31 dec
Resultat av kapitalförvaltningen			
Direktavkastning, procent	1,0	0,9	1,4
Totalavkastning, procent	6,5	3,6	1,8
Ekonomisk ställning			
Konsolideringsgrad, procent (avser skadeförsäkringsrörelsen)	343	386	369
Konsolideringskapital ²⁾	77 696	77 354	72 548
Solvens II ³⁾			
Kapitalbas för försäkringsgruppen	79 349	78 665	74 071
Solvenskapitalkrav för försäkringsgruppen	24 792	24 334	22 649

¹⁾ Uppgift om skadeprocent, driftskostnadsprocent, totalkostnadsprocent och förvaltningskostnadsprocent lämnas ej för koncern då förändringen från motsvarande nyckeltal i moderföretaget bedöms som marginell.

²⁾ Från och med 2018 har beräkningen avseende konsolideringskapitalet ändrats.

³⁾ Folksam Liv bedriver såväl tjänstepensionsverksamhet som verksamhet med övrig livförsäkring. Folksam Liv tillämpar övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamheten sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen för denna verksamhet. De solvensrelaterade uppgifterna omfattar båda verksamheterna. Verksamhet med övrig livförsäkring beräknas enligt Solvens II och tjänstepensionsverksamhet beräknas enligt Solvens I. Solvensuppgifterna är således en kombination av de båda regelverken.

Mkr	Moderföretaget		
	2019 30 jun	2018 30 jun	2018 31 dec
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen			
Skadeprocent	52,4	94,2	64,9
Driftskostnadsprocent	10,2	14,8	13,0
Totalkostnadsprocent	62,6	109,0	77,9
Livförsäkringsrörelse			
Förvaltningskostnadsprocent	0,5	0,6	0,6
Resultat av kapitalförvaltningen			
Direktavkastning, procent	1,4	1,0	1,9
Totalavkastning, procent ¹⁾	6,8	3,6	1,5
Ekonomisk ställning			
Konsolideringsgrad, procent	343	386	369
Kollektiv konsolideringsnivå, procent, retrospektivreservmetoden	117,9	120,0	112,6
Kollektiv konsolideringsnivå, procent, pensionstilläggsmetoden	181,4	179,1	173,6
Konsolideringskapital	78 688	77 769	72 771
Kollektivt konsolideringskapital	36 183	36 606	28 080
Solvens II ²⁾			
Kapitalbas	76 167	75 695	71 370
varav primärkapital	76 167	75 695	71 370
Minimikapitalkrav	5 186	5 043	4 674
Solvenskapitalkrav	20 745	20 171	18 696

¹⁾ Totalavkastningen i procent är beräknad som kapitalavkastning i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital och enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning. Utgångspunkten vid beräkningen av totalavkastningen är företagets placeringsriktlinjer och intern rapportering.

²⁾ Folksam Liv bedriver såväl tjänstepensionsverksamhet som verksamhet med övrig livförsäkring. Folksam Liv tillämpar övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamheten sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen för denna verksamhet. De solvensrelaterade uppgifterna omfattar båda verksamheterna. Verksamhet med övrig livförsäkring beräknas enligt Solvens II och tjänstepensionsverksamhet beräknas enligt Solvens I. Solvensuppgifterna är således en kombination av de båda regelverken.

Resultaträkning i sammandrag

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2018 jan-dec	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2018 jan-dec
Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelsen						
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	769	679	728	769	679	728
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-369	-329	57	-369	-329	57
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	12	7	3	12	7
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-258	-329	-509	-258	-329	-509
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-	1	1	-	1	1
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-	-193	-193	-	-193	-193
Driftkostnader	-35	-52	-102	-35	-52	-102
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	111	-212	-12	111	-212	-12
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen						
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	5 780	5 158	10 820	5 773	5 144	10 798
Kapitalavkastning, netto	17 154	7 401	207	11 633	5 589	2 017
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-3 485	-3 292	-6 348	-3 467	-3 275	-6 313
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-12 729	-3 508	-1 293	-7 219	-1 743	-3 250
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-12	-91	-167	-12	-91	-167
Driftkostnader	-732	-822	-1 599	-476	-552	-1 073
Övrigt	436	636	1 102	8	10	18
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	6 412	5 481	2 722	6 239	5 082	2 030
Icke-teknisk redovisning						
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	111	-212	-12	111	-212	-12
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	6 412	5 481	2 722	6 239	5 082	2 030
Kapitalavkastning, netto	266	137	43	259	137	51
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	-3	-12	-7	-3	-12	-7
Avkastningsskatt	-151	-145	-218	-	-	-
Övrigt	-	-2	-	-	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	6 633	5 247	2 529	6 606	4 995	2 062
Bokslutsdispositioner	-	-	-	-101	-91	-203
Resultat före skatt	6 633	5 247	2 529	6 505	4 904	1 859
Skatt	-195	-144	-178	-321	-261	-321
Periodens resultat	6 438	5 103	2 351	6 185	4 643	1 538
Hänförligt till:						
Försäkringstagarna	6 300	5 013	2 175	6 185	4 643	1 538
Innehav utan bestämmande inflytande	138	91	176	-	-	-

Rapport över totalresultat

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2018 jan-dec	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2018 jan-dec
Periodens resultat	6 438	5 103	2 351	6 185	4 643	1 538
Övrigt totalresultat						
Poster som inte kan omföras till periodens resultat						
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-175	-124	-118	-	-	-
Skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till periodens resultat	5	3	3	-	-	-
Del i intresseföretags omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-15	-9	23	-	-	-
Del i intresseföretags skatt hänförligt till poster som inte kan återföras till periodens slut	3	2	-5	-	-	-
Poster som har omförts eller kan omföras till periodens resultat						
Omräkningsdifferenser hänförliga till intresseföretag med utlandsverksamhet	7	-41	-16	-	-	-
Periodens övrigt totalresultat efter skatt	-176	-169	-113	-	-	-
Periodens totalresultat	6 262	4 934	2 238	6 185	4 643	1 538
Periodens totalresultat hänförligt till:						
Försäkringstagarna	6 124	4 844	2 062	6 185	4 643	1 538
Innehav utan bestämmande inflytande	138	91	176	-	-	-

Balansräkning i sammandrag

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2019 30 jun	2018 30 jun	2018 31 dec	2019 30 jun	2018 30 jun	2018 31 dec
Tillgångar						
Immateriella tillgångar	12	16	13	2	-	-
Placeringsstillgångar	197 214	192 609	180 769	192 850	189 181	176 538
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	44 797	44 328	40 050	853	797	732
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	239	277	272	239	271	266
Fordringar	1 248	2 879	1 299	1 142	2 890	1 154
Andra tillgångar	8 070	8 282	8 844	4 496	4 767	5 714
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 315	1 310	1 416	811	695	848
Summa tillgångar	252 896	249 702	232 663	200 393	198 600	185 250
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital	76 611	76 189	71 749	68 969	68 739	64 184
Obeskattade reserver	-	-	-	1 005	793	905
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	122 703	114 874	115 594	122 636	114 800	115 532
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	45 439	45 019	40 531	1 361	1 298	1 192
Avsättningar för andra risker och kostnader	1 387	1 160	1 111	579	593	508
Depåer från återförsäkrare	72	76	76	72	76	76
Skulder	6 165	11 762	3 095	5 448	11 890	2 529
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	518	622	508	323	412	325
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	252 896	249 702	232 663	200 393	198 600	185 250

Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag

Koncernen	Eget kapital hänförligt till försäkrings-tagarna	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Mkr			
Ingående balans 2018-01-01	69 664	2 102	71 766
Tilldelad återbäring	-2 751	-	-2 751
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-471	-471
Aktieägartillskott från innehav utan bestämmande inflytande	-	177	177
Beståndsöverlåtelse ²⁾	781	-	781
Återföring överskottsmedel ¹⁾	9	-	9
Totalresultat för perioden	2 062	176	2 238
Utgående balans 2018-12-31	69 765	1 984	71 749
Ingående balans 2018-01-01	69 664	2 102	71 766
Tilldelad återbäring	-1 292	-	-1 292
Beståndsöverlåtelse ²⁾	781	-	781
Totalresultat för perioden	4 844	91	4 934
Utgående balans 2018-06-30	73 997	2 193	76 189
Ingående balans 2019-01-01	69 765	1 984	71 749
Tilldelad återbäring	-1 401	-	-1 401
Totalresultat för perioden	6 124	138	6 262
Utgående balans 2019-06-30	74 489	2 122	76 611

¹⁾ Fördelningen av överskott är reglerad i företagets konsolideringspolicy i de försäkringstekniska riktlinjerna. Då överskottet är preliminärt och inte garanterat, betraktas detta som riskkapital och ingår i företagets konsolideringsfond. Överskottet tilldelas i samband med utbetalning enligt de interna regelverk som finns och redovisas direkt mot eget kapital.

²⁾ Överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Grupp försäkring AB per den 1 juni 2018.

Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag

Moderföretaget	Konsolide- ringsfond	Årets resultat	Totalt eget kapital
Mkr			
Ingående balans 2018-01-01	59 024	5 584	64 608
Föregående års vinstdisposition	5 584	-5 584	-
Återföring av överskottsmedel ¹⁾	9	-	9
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-2 751	-	-2 751
Beståndsöverlåtelse ²⁾	781	-	781
Årets totalresultat	-	1 538	1 538
Utgående balans 2018-12-31	62 647	1 538	64 185
Ingående balans 2018-01-01	59 024	5 584	64 608
Föregående års vinstdisposition	5 584	-5 584	-
Tilldelad återbäring	-1 293	-	-1 293
Beståndsöverlåtelse ²⁾	781	-	781
Totalresultat för perioden	-	4 643	4 643
Utgående balans 2018-06-30	64 096	4 643	68 739
Ingående balans 2019-01-01	62 646	1 538	64 184
Föregående års vinstdisposition	1 538	-1 538	-
Tilldelad återbäring	-1 401	-	-1 401
Totalresultat för perioden	-	6 185	6 185
Utgående balans 2019-06-30	62 784	6 185	68 969

¹⁾ Fördelningen av överskott är reglerad i företagets konsolideringspolicy i de försäkringstekniska riktlinjerna. Då överskottet är preliminärt och inte garanterat, betraktas detta som riskkapital och ingår i företagets konsolideringsfond. Överskottet tilldelas i samband med utbetalning enligt de interna regelverk som finns och redovisas direkt mot eget kapital.

²⁾ Överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Grupp försäkring AB per den 1 juni 2018.

Kassaflödesanalys i sammandrag

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2019 jan-jun	2018 jan-jun
Den löpande verksamheten				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	6 633	5 247	6 606	4 995
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-1 392	-1 020	-1 455	-941
Betald skatt	-68	-156	-238	-242
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	5 173	4 071	4 913	3 812
Förändring av placeringstillgångar	-7 473	-3 001	-7 473	-3 001
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring, netto	116	175	3	4
Förändring av övriga rörelsefordringar	-310	-316	-365	-480
Förändring av övriga rörelseskulder	3 428	120	3 270	-216
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	-1 401	-1 293	-1 401	-1 293
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-467	-244	-1 053	-1 174
Investeringsverksamheten				
Effekt av samgående/beståndsoverlåtelse	-	89	-	89
Nettoinvesteringar	-341	532	-235	645
Förändring av materiella och immateriella tillgångar	-46	-37	-2	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-387	584	-237	734
Periodens kassaflöde	-854	340	-1 290	-440
Likvida medel vid periodens början	7 491	6 416	5 807	5 135
Likvida medel vid periodens slut	6 637	6 756	4 517	4 695
Periodens kassaflöde	-854	340	-1 290	-440

Noter till de finansiella rapporterna i sammandrag

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Delårsrapporten avges per den 30 juni 2019 och avser perioden den 1 januari till den 30 juni 2019 för Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) som är ett försäkringsföretag med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14 106 60 Stockholm och organisationsnumret är 502006-1585.

Reglerna i standarden IAS 34 Delårsrapportering har följts vid upprättande av denna delårsrapport och samma redovisningsprinciper har tillämpats som i den senaste årsredovisningen. Upplysningar enligt IAS 34.16A framkommer förutom i de finansiella rapporterna och tillhörande noter även i övriga delar av delårsrapporten.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) och antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1, Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Även tillämpliga delar i FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas i koncernredovisningen.

Moderföretagets delårsrapport är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person. Moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Förutsättningar vid upprättande av Folksam Livs finansiella rapporter

Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal kronor. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror i parentes avser motsvarande period föregående år.

Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för de finansiella rapporterna anges i den senaste årsredovisningen. Det har inte skett några väsentliga ändringar vid upprättandet av delårsrapporten. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Ändrade redovisningsprinciper

IFRS 16

Koncernredovisningen omfattas från och med 1 januari 2019 av en ny standard IFRS 16 Leasingavtal, som ersatt IAS 17. Folksam Liv har i nuläget inga leasingavtal i egenskap av leasetagare, vilket innebär att ingen påverkan föreligger på varken redovisning eller solvens. Den nya standarden innebär endast påverkan på upplysningar hänförliga till att Folksam Liv är leasegivare.

Immateriella tillgångar

Från och med den 1 januari 2019 redovisar företaget en egenutvecklad immateriell tillgång i balansräkningen när kriterierna för en tillgång är uppfyllda. Tidigare har egenutvecklade immateriella tillgångar kostnadsförts i enlighet med RFR 2 IAS 38 p.4. Eftersom tidigare kostnadsförd utveckling inte får aktiveras ger bytet av redovisningsprincip inte någon effekt retroaktivt. Ovanstående innebär inte någon ändrad princip på koncernnivå. Mer information om immateriella tillgångar, se not 1 Redovisningsprinciper i årsredovisningen. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga från den 1 januari 2020 eller senare har inte tillämpats i denna delårsrapport. Mer information avseende redovisningsprinciper och kommande regelverk finns i avsnitt Kommande regelverksförändringar under Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.

Not 2. Intäkter från avtal med kunder

Folksam Liv med dotterföretag tillämpar IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder från och med den 1 januari 2018. Noten nedan visar till största delen intäkter från avtal inom Folksam Liv-koncernens fondförsäkringsverksamhet och avser enbart en marginell del av försäkringsbeståndet. Det innebär att avtal med en kund i detta sammanhang inte avser leasingavtal, försäkringsavtal eller avtal kopplat till finansiella instrument.

Folksam Liv med dotterföretag har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift, flytt- och återköpsavgift samt övriga avgifter.

Provisioner

För fondverksamheten erhåller Folksam liv-koncernen provision eller rabatt från respektive fondbolag, vilken beräknas i procent av respektive fonds netto-förvaltningsavgift och baseras på det totala värdet av innehavet i fonderna. Med nettoförsäljningsavgift avses gällande förvaltningsavgifter med avdrag för schablonkostnader samt avdrag för kostnader för externa förvaltare. Förvaltningsavgifterna kan variera från fond till fond. Rabatten regleras månadsvis eller kvartalsvis, efter utgången av aktuell månad eller kvartal och beräknas dagligen. En viss del av provisionerna kan utbetalas till kunderna i form av rabatter.

Administrationsavgift

I fondförsäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning. Kostnadstäckning sker bland annat genom avdrag på premier eller genom inlösen av fondandelar. Avgiftsuttag på inbetald premie sker proportionellt mot premiefördelningen till fonderna vid varje premieinbetalning. Avdrag sker månatligen eller årligen. Avdrag för fondförvaltarens avgifter sker enligt de regler som vid varje tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Försäkringsavgift är en årlig avgift som tas ut månadsvis ur fondvärdet, består av ett fast belopp (0-600 kronor) och en viss procent (0,35 - 0,70 procent) av fondvärdet. Fondförsäkringsavgift är den avgift som fondbolagen tar ut för förvaltningen av fonderna. Avgiften varierar från fond till fond och är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond. Fondbolagen kan också ta ut en prestationsbaserad avgift för sina fonder. Avgiften regleras löpande samt att avgifterna avser ersättningen för tjänster som har utförts under perioden och inte tjänster som ska utföras i framtiden.

Flytt- och återköpsavgift

Flyttavgifter tas ut i samband med utflytt från företagen inom Folksam Liv-koncernen och dras vid utflyttstillfället. Det finns både fast avgift och procentuell avgift. Återköpsavgifter tas ut i samband med återköp och dras vid återköpstillfället.

Övriga avgifter

Det finns även andra typer av avgifter som tas ut av fondvärdet, bland annat ändringsavgift och faktureringsavgift. Dessa avgifter tas ut i samband med att ändringen eller faktureringen sker.

Övriga intäkter

Det finns även andra typer av intäkter, bland annat intäkter för utbildning och andra administrativa tjänster såsom hantering av premier och pensionsutbetalningar. Dessa avgifter tas ut i samband med utförd tjänst.

Tabellen nedan visar intäkter per typ av tjänst:

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2018 jan-dec	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2018 jan-dec
Typ av tjänst						
Provisioner	155	182	316	17	12	19
Administrationsavgift	134	114	278	5	5	11
Flytt- och återköpsavgifter	10	13	23	0	0	-
Övriga avgifter	0	5	1	0	0	-
Övriga intäkter	14	15	29	14	15	29
Summa	313	329	648	37	32	60

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2019-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPP ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	773	-	773	773	-	-	-	-	773
Aktier och andelar	64 355	230	-	-	64 585	64 585	60 652	-	3 933	-	64 585
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	105 184	10	-	-	105 194	105 194	104 994	201	-	-	105 194
Derivat	-	1 124	-	-	1 124	1 124	38	1 086	-	-	1 124
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	44 797	-	-	-	44 797	44 797	44 797	-	-	-	44 797
Övriga finansiella tillgångar	1 006	3 532	9 118	-	13 656	13 656	508	3 532	498	3 571	10 085
Summa finansiella tillgångar	215 342	4 896	9 891	-	230 130	230 130	210 988	4 819	4 431	3 571	226 558
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	22 766	22 766	-	-	17 018	-	-
Summa tillgångar	215 342	4 896	9 891	-	252 896	252 896	210 988	4 819	21 449	-	-
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	45 439	-	-	-	45 439	45 439	-	45 439	-	-	-
Derivat	-	146	-	-	146	146	79	67	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	3 547	-	2 600	6 146	6 146	221	3 326	-	-	-
Summa finansiella skulder	45 439	3 692	-	2 600	51 731	51 731	300	48 832	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	124 553	124 553	-	-	-	-	-
Summa skulder	45 439	3 692	-	2 600	176 284	176 284	300	48 832	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2018-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPP ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Mkr											
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	682	-	682	682	-	-	-	-	682
Aktier och andelar	65 940	70	-	-	66 010	66 010	63 129	-	2 881	-	66 010
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	97 495	7	-	-	97 502	97 502	97 152	350	-	-	97 502
Derivat	-	86	-	-	86	86	2	85	-	-	86
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	44 328	-	-	-	44 328	44 328	44 328	-	-	-	44 328
Övriga finansiella tillgångar	788	8 438	11 594	-	20 820	20 820	500	8 438	288	4 428	16 392
Summa finansiella tillgångar	208 551	8 601	12 276	-	229 428	229 428	205 111	8 873	3 169	4 428	225 000
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	20 274	21 511	-	-	14 923	-	-
Summa tillgångar	208 551	8 601	12 276	-	249 702	250 939	205 111	8 873	18 092	-	-
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	45 018	-	-	-	45 018	45 018	-	45 018	-	-	-
Derivat	-	809	-	-	809	809	8	801	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	8 369	-	3 249	11 618	11 618	43	8 327	-	-	-
Summa finansiella skulder	45 018	9 178	-	3 249	57 445	57 445	51	54 146	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	116 067	116 067	-	-	-	-	-
Summa skulder	45 018	9 178	-	3 249	173 512	173 512	51	54 146	-	-	-

Handelslager har flyttats från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen. 70 miljoner kronor avseende Aktier och andelar och med 7 miljoner kronor avseende Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Repor har flyttats från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" på tillgångssidan och "Övriga finansiella skulder" på skuldsidan till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen med 8 327 miljoner kronor.

Fondförsäkringsåtaganden har flyttats från "Övriga finansiella skulder" till "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" verkligt värde via resultaträkningen med 45 018 miljoner kronor.

Negativt handelslager har flyttats från "Övriga finansiella skulder" till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen med 43 miljoner kronor. Ingen omklassificering har gjorts.

1) Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Klassificering av tillgångar har ändrats jämfört med motsvarande period föregående år p g a annan bedömning av tillämpade affärsmodeller.

2) Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

3) Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2019-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPP ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	3 749	-	3 749	3 749	-	-	-	-	3 749
Aktier och andelar	64 355	6	-	-	64 360	64 360	60 427	-	3 933	-	64 360
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	105 055	-	-	-	105 055	105 055	104 855	201	-	-	105 055
Derivat	-	1 124	-	-	1 124	1 124	38	1 086	-	-	1 124
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	853	-	-	-	853	853	853	-	-	-	853
Övriga finansiella tillgångar	1 006	3 532	6 872	-	11 410	11 410	508	3 532	498	1 756	9 654
Summa finansiella tillgångar	171 269	4 661	10 622	-	186 552	186 552	166 680	4 819	4 431	1 756	184 795
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	13 841	21 975	-	-	6 135	-	-
Summa tillgångar	171 269	4 661	10 622	-	200 393	208 528	166 680	4 819	10 566	-	-
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	1 361	-	-	-	1 361	1 361	-	1 361	-	-	-
Derivat	-	146	-	-	146	146	79	67	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	3 327	-	1 992	5 319	5 319	2	3 326	-	-	-
Summa finansiella skulder	1 361	3 473	-	1 992	6 825	6 825	80	4 753	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	123 594	123 594	-	-	-	-	-
Summa skulder	1 361	3 473	-	1 992	130 419	130 419	80	4 753	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2018-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPP ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	2 709	-	2 709	2 709	-	-	-	-	2 709
Aktier och andelar	65 940	4	-	-	65 944	65 944	63 063	-	2 881	-	65 944
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	97 368	-	-	-	97 368	97 368	97 019	350	-	-	97 368
Derivat	-	86	-	-	86	86	2	85	-	-	86
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	797	-	-	-	797	797	797	-	-	-	797
Övriga finansiella tillgångar	788	8 438	9 477	-	18 703	18 703	500	8 438	288	2 601	16 103
Summa finansiella tillgångar	164 894	8 528	12 186	-	185 608	185 608	161 381	8 873	3 169	2 601	183 007
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	12 992	20 638	-	-	5 565	-	-
Summa tillgångar	164 894	8 528	12 186	-	198 600	206 246	161 381	8 873	8 734		
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	1 298	-	-	-	1 298	1 298	-	1 298	-	-	-
Derivat	-	809	-	-	809	809	8	801	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	8 327	-	3 040	11 367	11 367	-	8 327	-	-	-
Summa finansiella skulder	1 298	9 136	-	3 040	13 474	13 474	8	10 426	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	115 594	115 594	-	-	-	-	-
Summa skulder	1 298	9 136	-	3 040	129 068	129 068	8	10 426	-	-	-

Handelslager har flyttats från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen med 4 miljoner kronor.

Repor har flyttats från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" på tillgångssidan och "Övriga finansiella skulder" på skuldsidan till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen med 8 327 miljoner kronor.

Fondförsäkringsåtaganden har flyttats från "Övriga finansiella skulder" till "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" verkligt värde via resultaträkningen med 1 298 miljoner kronor.

Ingen omklassificering har gjorts.

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Klassificering av tillgångar har ändrats jämfört med motsvarande period föregående år p g a annan bedömning av tillämpade affärsmodeller.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen

För finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen, såsom utlåning till kreditinstitut, övriga fordringar, kassa och bank, upplupna ränteintäkter, övriga upplupna intäkter, skulder till kreditinstitut, övriga skulder och övriga upplupna kostnader anses det bokförda värdet reflektera det verkliga värdet.

Information om finansiella instruments verkliga värden

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

För mer information om värderingstekniker och indata för innehav tillhörande de olika nivåerna hänvisas till årsredovisningen på www.folksam.se

Inga betydande överföringar mellan nivå 1, 2 och 3 har skett under året.

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen (det vill säga de poster som i tabellen ovan redovisas i kategorierna Innehav som bestämts tillhöra kategorin och Innehav för handelsändamål) med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Mkr	Aktier och andelar				Övriga finansiella tillgångar			
	Koncernen		Moderföretaget		Koncernen		Moderföretaget	
	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2019 jan-jun	2018 jan-jun	2019 jan-jun	2018 jan-jun
Ingående balans	3 621	2 517	3 621	2 517	326	105	326	105
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	0	82	0	82	14	7	14	7
Anskaffningsvärde förvärv	485	344	485	344	160	176	160	176
Försäljningslikvid	-173	-62	-173	-62	-2	-	-2	-
Utgående balans	3 933	2 881	3 933	2 881	498	288	498	288
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen ¹⁾	3	81	3	81	14	7	14	7

¹⁾ Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat.

Not 4. Ställda säkerheter, Eventualförpliktelser och Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2019 30 jun	2018 30 jun	2018 31 dec	2019 30 jun	2018 30 jun	2018 31 dec
Ställda säkerheter	246 757	241 381	223 476	197 436	191 816	179 278
Eventualförpliktelser	283	248	276	438	474	426
Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	3 809	4 130	3 809	3 809	4 130	3 809

Not 5. Transaktioner med närstående

Samtliga företag inom Folksam definieras som närstående på grund av dess gemensamma ledning. Väsentliga närstående relationer/företag är mellan Folksam Liv och dess närstående företag i Folksam. Företagets närstående parter beskrivs i årsredovisningen för 2018. Årsredovisningen finns på www.folksam.se

Under det första halvåret 2019 har det inte skett några väsentliga transaktioner med närstående.

Not 6. Tvister

Det förekommer inte några tvister som väsentligt kan påverka företagets eller koncernens finansiella ställning. Inom ramen för den ordinarie affärsverksamheten förekommer visserligen löpande ett antal försäkringstvister, men de flesta avser mindre belopp. Om det i något fall skulle röra större belopp görs regelmässigt en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning.

Not 7 Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter delårsperiodens slut.

Delårsrapportens undertecknande

Delårsrapporten har inte varit föremål för granskning av företagets revisorer.

Stockholm den augusti 2019

Jens Henriksson
Verkställande direktör